

Asettamispäätös

1.12.2023

VN/30449/2023-YM-23

Työryhmän asettaminen kaavojen toteuttamisen ja katujen kunnossapidon lainsäädännön uudistamista varten

Asettaminen

Ympäristöministeriö on tänään asettanut kuntien maapolitiikkaa ja kaavojen toteuttamista sekä katujen ja muiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevan lainsäädännön uudistusta valmistelevan työryhmän.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 1.12.2023–31.8.2025.

Tausta

Hallitusohjelman mukaan hallitus laatii alueidenkäyttölain, joka edistää tarkoituksenmukaista maankäyttöä, hyvää elinympäristöä, kaavoituksen sujuvuutta, kaupunkien ja kuntien kasvua, riittävää asuntotuotantoa, alueiden elinvoimaisuutta, yritysten kilpailukykyä ja Suomen houkuttelevuutta investointikohteena. Varmistetaan maankäyttöä ja rakentamista koskevan lainsäädännön yhteensopivuus.

Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että maankäyttösopimuksia koskevaa lainsäädäntöä selkeytetään ja että kunnossapitolainsäädäntö päivitetään vastaamaan tämän päivän tarpeita.

Työryhmän tehtävänä on toteuttaa edellä kuvatut hallitusohjelman kirjaukset siltä osin, kun ne koskevat kuntien maapolitiikan ja kaavojen toteuttamisen sekä yleisten alueiden kunnossapidon sääntelyä. Säännöksiä näistä aiheista on sekä maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) että katujen ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetussa laissa (669/1978, kunnossapitolaki).

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus käynnistettiin keväällä 2018. Eduskunta hyväksyi uuden rakentamislain 1.3.2023. Rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025, maankäyttö- ja rakentamislain rakentamista koskevat pykälät kumoutuvat samalla ja lain nimi muuttuu alueidenkäyttölainsäädännöksi. Alueidenkäyttölakiin ei digitalisaatiota koskevia muutoksia lukuun ottamatta tehty sisällöllisiä muutoksia. Digitalisaatiota koskeva maankäyttö- ja rakennuslain muutos tulee voimaan 1.1.2024. Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen hankkeessa tehtiin useita toimivuusselvityksiä, joita voidaan hyödyntää nyt alkavassa hankkeessa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo.ym@gov.fi

Kunnossapitolain osalta vastaava aiempaa lakihanketta, jossa lain toimivuutta olisi käyty läpi, ei ole. Lain toimivuus kuitenkin arvioitiin viime hallituskaudella ja arvioinnista on tehty loppuraportti, jota voidaan nyt hyödyntää.

Uudistamistarpeet liittyvät paitsi hallitusohjelmassa esiin tuotuihin tavoitteisiin, laajemminkin sääntelyn sisällön ja rakenteen selkeyttämiseen. Kummatkin uudistamisen kohteena olevat lait on säädetty aikana, jolloin nykyinen perustuslaki (731/1999) ei vielä ollut voimassa. Säännökset on saatettava sisällöltään perustuslain vaatimusten mukaisiksi. Tämä tarkoittaa etenkin sääntelyn tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden parantamista ja perustuslaista johtuvien ja perustuslakivaliokunnan käytännössä täsmennyneiden muiden vaatimusten noudattamista. Lisäksi uudistuksessa tulee huomioida omaisuudensuojaa ja oikeusturvaa koskevat näkökohdat.

Tavoite

Tavoitteena on ajantasaistaa kuntien maapolitiikkaa, kaavojen toteuttamista ja katu- ja muiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa koskeva sääntelykokonaisuus ja toteuttaa hallitusohjelman asiaa koskevat kirjaukset.

Kokonaisuus pitää sisällään voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain kuntien maapolitiikkaa koskevat 1 luvun säännökset sekä lain 11–15 luvut, jotka koskevat tonttijakoa, katuja ja muita yleisiä alueita, kunnalle yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista, maan luovuttamista ja lunastamista, hulevesiä, yleiskaavan ja asemakaavan toteuttamisesta johtuvaa korvausta sekä kehittämisalueita. Lisäksi kokonaisuus pitäisi sisällään kunnossapitolain säännökset kokonaisuudessaan.

Lisäksi hankkeessa on tavoitteena kumota katualueiden lunastusta ja ilmaislouvu- tusta koskeva poikkeuslaki, laki alueiden luovuttamisesta asemakaavan toteuttamista varten (16.8.1958/369). Poikkeuslaki voidaan kumota, kunhan samalla varmistetaan, että uusi sääntelykokonaisuus vastaa katualueiden lunastamisen osalta perustuslain ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten vaatimuksia.

Tavoitteena on jakaa uudistettavat säännökset kahteen lakiin. Ensimmäinen, yhdyskuntakehittämislaki, sisältäisi kunnan maapolitiikan ja kaavojen toteuttamisen edistämisen asioita. Tässä kokonaisuudessa uudistettaisiin seuraavat maankäyttö- ja rakennuslain säännökset:

- MRL 1 luku Kuntien maapolitiikka (5a ja 20 §)
- MRL 11 luku Tonttijako (78–82 §)
- MRL 12a luku Kunnalle yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen (91a–p §)
- MRL 13 luku Maan luovuttaminen ja lunastaminen (92–103 §)
- MRL 14 luku Yleiskaavan ja asemakaavan toteuttamisesta johtuva korvaus (104–109 §)
- MRL 15 luku Kehittämisalueet (110–112 §)

Toinen, yhdyskuntarakentamislaki, sisältäisi pääasiassa kuntien vastuulle kuuluvat kaavojen toteuttamisen ja yleisten alueiden kunnossapidon asiat. Tässä kokonaisuudessa uudistettaisiin seuraavat maankäyttö- ja rakennuslain sekä kunnossapitolain säännökset:

- MRL 12 luku Kadut ja muut yleiset alueet (83–91§)
- MRL 13a luku Hulevesiä koskevat erityiset säännökset (103a–o §)
- Kunnossapitolain säännökset kokonaisuudessaan (1–21 §).

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus uudesta lainsäädännöstä. Tavoitteena on toteuttaa valmistelu niin, että hallituksen esitys on mahdollista antaa eduskunnalle kevädistuntokaudella 2026.

Työryhmän organisointi

Puheenjohtaja:

Työryhmän puheenjohtajana toimii Samuli Alppi, ympäristöneuvos, yksikön johtaja, ympäristöministeriö

Jäsenet ja varajäsenet (suluissa):

Anna-Leena Seppälä, rakennusneuvos (Maaret Stenström, ympäristöneuvos), alueidenkäyttö -yksikkö, rakennetun ympäristön osasto, ympäristöministeriö

Kirsi Martinkauppi, hallitusneuvos, rakennukset ja rakentaminen -yksikkö, rakennetun ympäristön osasto, ympäristöministeriö

Reko Korhonen, erityisasiantuntija, (Liisa Meritähti-Lustig, hallitussihteeri) asuminen ja kulttuuriympäristöt -yksikkö, rakennetun ympäristön osasto, ympäristöministeriö

Taru Sihvonen, erityisasiantuntija, elinympäristöt -yksikkö, rakennetun ympäristön osasto, ympäristöministeriö

Mika Ristimäki, erityisasiantuntija, elinympäristöt -yksikkö, rakennetun ympäristön osasto, ympäristöministeriö

Niina Kilpelä, yliarkkitehti, elinympäristöt -yksikkö, rakennetun ympäristön osasto, ympäristöministeriö

Satu Kaskinen, erityisasiantuntija (Edgar Pyhälä, suunnittelija), liikenne- ja viestintäministeriö

Paavo Häikiö, hankepäällikkö (Karin Cederlöf, hallitussihteeri), maa- ja metsätalousministeriö

Jari Salila, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö

Mervi Kuittinen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö

Kari Oinonen, ryhmäpäällikkö (Ville Helminen, erikoistutkija), Suomen ympäristökeskus

Markku Markkula, maanmittausneuvos (Maija-Liisa Niskala, hallintojohtaja), maanmittauslaitos

Juha-Pekka Vartiainen, johtava asiantuntija (Mikko Manninen, alueidenkäytön asiantuntija), ELY-keskus

Tiina Hartman, kehittämisspäällikkö (Paavo Taipale, yhdyskuntatekniikan päällikkö), Suomen Kuntaliitto ry

Heli Toukonieniemi, maankäyttöpäällikkö, Tampereen kaupunki (Hannu Seppälä, infra-päällikkö, Helsingin kaupunki), Kuutoskaupunki

Kimmo Toivola, maankäyttöjohtaja, Alavuden kaupunki (Anu Syrjäpalo, kaavoitus-päällikkö, Raahen kaupunki), Seutukaupunkiverkosto

Kimmo Kurunmäki, johtaja (Miika Kotaniemi, johtaja), Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry

Juho Ikonen, asiantuntija (Jenni Hunnako, juristi), Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Anu Kärkkäinen, johtaja, Rakennusteollisuus RT ry

Juha Laurila, johtaja, Infra ry

Tapio Haltia, lakiasiantuntija (Janne Salakka, yhteiskuntasuhdepäällikkö), Suomen kiinteistöliitto ry

Pirjo Sirén, puheenjohtaja (Taavi Forssell, toiminnanjohtaja), Viherympäristöliitto ry

Työryhmän pysyvä asiantuntija:

Martti Häkkänen, professori, Turun yliopisto

Työryhmä voi nimetä keskuudestaan varapuheenjohtajan. Työryhmä voi sopia, että jäsenet saavat lähettää työryhmän kokoukseen varahenkilön, tällöin jäsen huolehtii varahenkilön ilmoittamisesta sihteeristölle ja kokouskutsun ja liitemateriaalien toimittamisesta varahenkilölleen.

Sihteeristö

Työryhmän sihteerit:

Jaakko Rastas, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö
Jaana Junnila, hallitusneuvos, ympäristöministeriö (23.4.2025 alkaen) sekä ympäristöministeriön myöhemmin nimeämä henkilö.

Tekninen sihteeri:

Eeva-Liisa Siru, assistentti, ympäristöministeriö

Asiantuntijat ja vuorovaikutus sekä asioiden valmistelu

Työryhmä voi kuulla ja käyttää jäsentensä lisäksi asiantuntijoita, järjestää vuorovaikutustilaisuuksia ja teettää selvityksiä sekä asettaa työtä tukevia asiakohtaisia työjaostoja.

Valmistelussa tulee huomioida alueidenkäyttölain uudistus ja rakentamislain sisältö sekä mahdolliset muut käynnissä olevat lainsäädäntöhankkeet, joilla on liityntä työryhmän työhön.

Kustannukset

Työryhmä tekee työnsä ilman erillistä korvausta. Kunkin jäsenen ja varajäsenen oma organisaatio vastaa omien edustajiensa matka- ja muista kuluista.

Ympäristö- ja ilmastoministeri

Kai Mykkänen

Ylijohtaja

Teppo Lehtinen

Jakelu Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, varajäsenet, asiantuntijat ja sihteerit

Tiedoksi Ympäristöministeriön johto ja osastot

VN/30449/2023-YM-23

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: